

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради ДФ 93.035.2025 / ID 9889
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії ГРІГОРЯН Анна Ігорівна, 1999 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2021 році Одеський національний університет імені І. І. Мечникова за спеціальністю «Філологія», спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська. Навчається в аспірантурі в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова, Міністерство освіти і науки України, м. Одеса з 2022 року до цього часу, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Філологія».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 93.035.2025, утворена наказом ректора Одеського національного університету імені І.І. Мечникова від 23 червня 2025 року № 1383-18, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради - Наталії КОНДРАТЕНКО, доктора філологічних наук, професора, професора кафедри прикладної лінгвістики Одеського національного університету імені І.І.Мечникова.

Рецензентів – Ірини МОРОЗОВОЇ, доктора філологічних наук, професора, професора кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету імені І.І. Мечникова;
Ірини РУДІК, кандидата філологічних наук, доцента, доцента кафедри іноземних мов професійного спрямування Одеського національного університету імені І.І. Мечникова;

Офіційних опонентів – Ганни ПРИХОДЬКО, доктора філологічних наук, професора, професора кафедри англійської філології Запорізького національного університету;
Інни КІВЕНКО, кандидата філологічних наук, доцента, доцента кафедри " Іноземних мов та перекладу " Одеського національного морського університету,

на засіданні 15 серпня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 03 – Гуманітарні науки ГРІГОРЯН Анні Ігорівні на підставі прилюдного захисту дисертації *«Пряма та опосередкована реалізація концепту SECRET у англomовному художньому дискурсі»* за спеціальністю 035 Філологія.

Дисертацію виконано в Одеському національному університеті імені

І.І. Мечникова Міністерства освіти і науки України, м. Одеса.

Науковий керівник Наталя БІГУНОВА, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

1. Актуальність теми дисертації та її зв'язок з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри.

Актуальність дисертаційної роботи визначається її відповідністю науковому напрямку кафедри теоретичної та прикладної фонетики «Дослідження просодичних характеристик усного англійського дискурсу» (номер державної реєстрації 0119U002439). Пріоритетним напрямом розвитку науки відповідно до теми НДР є дослідження просодичних характеристик англійського мовлення у різних типах дискурсу, що визначило вибір теми дослідження. Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності не застосовується. УДК 811.111'37'42:316.77 (043.5). Тематичні рубрики: 16.21.51.05 Семантичні відношення; 16.21.47.03 Лексична семантика; 16.21.29 Психолінгвістика; 16.21.33 Лінгвістика тексту.

2. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів визначається в тому, що в дисертації вперше було здійснено дефініційний та етимологічний аналіз значення імені концепту SECRET та його найближчих позначень; визначено та проаналізовано ядерні та периферійні семи концепту SECRET; висвітлені способи категоризації концепту SECRET; встановлені та описані фразеологічні засоби репрезентації концепту SECRET; проаналізовані психологічні мотиви приховування та розкриття секретів; розроблено та обґрунтовано класифікацію комунікативних стратегій та тактик збереження та розкриття секретів в художньому дискурсі; здійснено контекстуально-інтерпретаційний аналіз комунікативних тактик збереження та розкриття секретів; встановлені прямі та опосередковані мовленнєві засоби реалізації концепту SECRET у англійському художньому дискурсі.

3. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій

Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій забезпечено детальним вивченням наукових праць вітчизняних та зарубіжних дослідників за проблематикою дослідження (231 позиція, з них 63 іноземними мовами); матеріалом дослідження слугували художні контексти обговорення / приховування секретів, виокремлені з англійської художньої літератури, та дані лексикографічних джерел (тлумачних, енциклопедичних, фразеологічних та синонімічних словників та тезаурусів англійської мови).

4. Наукова новизна результатів дисертації

Наукова новизна результатів дисертації Грігорян А. І. полягає в тому, що

в ній вперше здійснено дефініційний та етимологічний аналіз значення імені концепту SECRET та його найближчих позначень, визначено та проаналізовано ядерні та периферійні семи концепту SECRET; вперше висвітлено способи категоризації концепту SECRET; визначено фразеологічні засоби репрезентації концепту SECRET; складено власну типологію психологічних мотивів приховування та розкриття власних та чужих секретів, вперше розроблено класифікацію комунікативних стратегій та тактик збереження та розкриття секретів в художньому дискурсі; здійснено контекстуально-інтерпретаційний аналіз комунікативних тактик збереження та розкриття секретів; встановлено мовленнєві прямі та опосередковані засоби реалізації концепту SECRET у англomовному художньому дискурсі.

5. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи

Теоретичне значення дисертації полягає в тому, що здобуті напрацювання поглиблюють знання про когнітивно-прагматичне підґрунтя обговорення секретів; розробка моделі аналізу стратегічних стратегій та тактик, за допомогою яких персонажі художнього дискурсу приховують або поширюють секрети, є певним внеском до прагматики, комунікативної та когнітивної лінгвістики; результати дослідження становлять певний внесок у структурну семантику, зокрема, в когнітивну семантику, насамперед – концептологію. Практичне застосування одержаних результатів визначається можливістю використання його положень і висновків у курсах лекцій та семінарів із комунікативної лінгвістики, когнітивної лінгвістики, прагмалінгвістики, на семінарах, присвячених проблемам концептології та теорії комунікації, а також у науково-дослідницькій роботі студентів та аспірантів.

6. Оцінка структури та обсягу дисертації, її мови та стилю
Дисертація «Пряма та опосередкована реалізація концепту SECRET у англomовному художньому дискурсі» за своєю структурою, мовою та стилем викладу, оформленням відповідає вимогам МОН України та освітньо-наукової програми. Відповідно до поставленої мети і завдань, дисертація складається з анотації (українською та англійською мовами), вступу, трьох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаної літератури (231 позиція, з них 63 іноземними мовами). Загальний обсяг дисертації становить 281 сторінку, із них текстова частина – 252 сторінки.

7. Оцінка роботи щодо ознак академічного плагіату

Дисертаційна робота була перевірена автоматизованим сервісом пошуку плагіату Strikeplagiarism. Результати перевірки зафіксовано в звіті від 6 червня 2025 р.: оригінальність – 96,51%; схожість – 3,49%, з них найбільша – 2,75% за списком джерел з інтернету, 0,74% джерел з інтернету включають дані емпіричного матеріалу, приклади з художньої літератури, самоциткування та технічні збіги тощо, що не вказують на плагіат. Запозичення не є плагіатом, виявлена кількість цитат не перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи (ст. 444 Цивільного кодексу України).

Висновки щодо запозичень виявлених в роботі є слушними і не є

плагіатом, робота є самостійним оригінальним дослідженням і може бути рекомендована до захисту.

Інші факти, встановлені експертами у процесі перевірки: відсутні.

Висновок: За результатами перевірки дисертація Грігорян А. І. визнана оригінальною роботою, яка не містить елементів академічного плагіату

Основний зміст дисертації висвітлено в *одинадцяти* публікаціях авторки, десять з яких є одноосібними, три з яких опубліковано у фахових виданнях України, чотири – надруковані за кордоном; одна публікація у співавторстві входить до наукометричних баз «Scopus». Загальний обсяг публікацій – 2,2 друкованих аркуша.

1. Grigorian A. I. Pragmatic peculiarities of verbalization of secret in English fictional discourse. Мова: науково-теоретичний часопис з мовознавства. № 37. Одеса: Астропринт, 2022. С. 36-41. DOI: 10.18524/2307-4558.2022.37.261450 URI: <https://dspace.onu.edu.ua/handle/123456789/33677>
2. Грігорян А. І. Фреймова структура концепту «secret» у художньому англомовному дискурсі. Записки з романо-германської філології. Одеса: Астропринт, 2023. С. 55-66. DOI: [https://doi.org/10.18524/2307-4604.2023.2\(51\).296820](https://doi.org/10.18524/2307-4604.2023.2(51).296820) URI: <https://dspace.onu.edu.ua/handle/123456789/37868>
3. Грігорян А. І. Вербалізація приховування та розкриття секрету в англійськомовному кінодискурсі. Мова. Література. Фольклор. Запоріжжя, Вип. 1, 2024. С. 20-27. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-9594-2024-1-3> URI: <https://journalsofznu.zp.ua/index.php/philology/article/view/4239/4041>

Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо:

4. Грігорян А. І. Дефініційний аналіз концепту секрет. Grundlagen der modernen wissenschaftlichen Forschung: збірник наукових праць «ΛΟΓΟΣ» з матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Цюрих, 12 серпня 2022 р. Цюрих, 2022. С. 127-130. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-12.08.2022.37>
5. Грігорян А. І. Лексикографічний аналіз синонімів концепту секрет. Innovations and prospects of world science: proceedings of the 14th international scientific and practical conference (September 14-16, 2022) Vancouver: PerfectPublishing, 2022. P. 252-255. <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2022/09/INNOVATIONS-AND-PROSPECTS-OF-WORLD-SCIENCE-14-16.09.22.pdf>
6. Грігорян А. І. Реалізація концепту SECRET в англомовній фразеологічній картині світу. Академічні студії з філології: матеріали I

міжнар. наук.-практ. конф., присв. 25-річчю Нац. ун-ту «Одеська юридична академія» (Одеса, 24 листоп. 2022 р.). Одеса, 2022. С. 18-20.
<https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/3ca51b4a-8a7b-40d1-8245-97b570787465/content>

7. Грігорян А. І. Концепт «secret» в пареміологічному уявленні (на матеріалі англійських прислів'їв). Національна ідентичність у мові і культурі: матеріали XV міжнародної конференції. Ужгород, 2023. С. 68-70.
<https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/15689/1/ЗБІРНИК%202023%20merged.pdf>
8. Грігорян А. І. Ідіоматичні словникові одиниці у складі номінативного поля концепту SECRET. Актуальні питання лінгвістики та методики викладання іноземних мов: зб. матеріалів IX міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої пам'яті доктора пед. наук, проф. В.Л. Скалкіна (12 квітня 2024 року). Одеса, 2022. С. 161-165.
https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/rgf/Aktualni_pytannia_linhvistik_y_ta_metodyky_vykkladannia_inozemnykh_mov_2024.pdf
9. Грігорян А. І. Етимологічний аналіз фразеологічних засобів репрезентації концепту secret. Korsakov Conference: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. інтернет-конф., Одеса, 12 травня 2025 р. Одеса: Видавець Букаєв В. В., 2025. С. 106-108.
https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/rgf/grammar_eng/konferencii-grammar-eng/korsakov-conference-programme.pdf
10. Грігорян А. І. Шантаж як комунікативна тактика збереження секретів у англомовному художньому дискурсі. Modern technologies and science: problems, new and relevant developments: proceedings of the XXI International scientific and practical conference, May 26-28, 2025, Zaragoza, Spain. С. 201-205. <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2025/05/MODERN-TECHNOLOGIES-AND-SCIENCE-PROBLEMS-NEW-AND-RELEVANT-DEVELOPMENTS.pdf>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Приходько Ганна Іллівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри англійської філології та лінгводидактики Запорізького національного університету, офіційний опонент. Виступ позитивний. Є запитання.

1. Ґрунтовно і всебічно проаналізувавши наявні підходи та класифікації феномену «концепт», дисертантка справедливо зауважує, що концепти можуть розглядатися в межах різноманітних бінарних опозицій (с. 47). На наш погляд потрібно було докладно схарактеризувати визначальні риси зазначених опозицій, що увиразнило б їх бінарність.

2. Не викликає жодних сумнівів той факт, що концепт SECRET є важливим та вагомим фрагментом англомовної культури (підрозділ 2.2). Вважаємо, що варто було б додати окремий підрозділ щодо його концептосфери та схарактеризувати відносини між її складниками. Очевидно, це є однією з перспектив подальшого дослідження.

3. Враховуючи засадничі положення прагмалінгвістики, виокремлено і докладно описано власну класифікацію комунікативних стратегій і тактик збереження та розкриття секретів в художньому дискурсі (розділ 3). У цьому контексті доречним був би розгляд амбівалентності деяких тактик, як от шантажу. Принагідно зауважимо, що системи тактик є відкритими, тобто вони можуть бути доповненими.

4. Розгляд прямих та опосередкованих засобів реалізації концепту SECRET здійснено в художньому та кінодискурсі, що свідчить про їх мультимодальний характер. Дослідження мультимодального аспекту цих засобів додало б концептуальності завершеності цієї частини дисертації. Це, як справедливо зауважує дисертантка, є перспективою подальших наукових розвідок.

Ківенко Інна Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцента, доцента кафедри «Іноземних мов та перекладу» Одеського національного морського університету, офіційний опонент. Виступ позитивний. Є запитання.

- 1) В чому авторка бачить різницю між досліджуваним концептом SECRET та суміжним концептом MYSTERY?
- 2) З тексту дисертації не зрозуміло, які семантики SECRET є низькочастотними та чому?
- 3) Виникає питання до авторки, яке може сформулювати перспективу дослідження: які емоції супроводжують розкриття секрету?

Морозова Ірина Борисівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри граматики англійської мови Одеського національного університету імені І.І.Мечникова, рецензент. Виступ позитивний. Є запитання.

На мою думку, пояснення потребує виокремлення наступного мотиву розкриття власного секрету: задля збереження обличчя близької людини (С. 128). Крім того, виникає запитання: чим відрізняються тактики шантажу та застереження зберігати секрет?

Рудік Ірина Валеріївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент

кафедри іноземних мов професійного спрямування Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, рецензент. Виступ позитивний. Є запитання.

Попри незаперечну наукову цінність рецензованої дисертації, окремі аспекти потребують уточнення. По-перше, виникає питання щодо пояснення того, чому розкриття секрету часто супроводжується відчуттям провини. По-друге, потребує уточнення виокремлення двох видів брехні: замовчування та спотворення.

Кондратенко Наталія Василівна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри прикладної лінгвістики Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, голова ради. Виступ позитивний. Без зауважень.

Здобувачка надала обґрунтовані відповіді на висловлені зауваження опонентів і рецензентів, а також на інші запитання та показала високий науковий рівень в ході дискусії. Зазначені зауваження не впливають на основні наукові висновки та загальне позитивне враження від дисертаційної роботи.

Результати голосування:

"За" 5 членів ради,
"Проти" — членів ради,

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує ГРІГОРЯН Анні Ігорівні ступінь **доктора філософії** з галузі знань **03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія**.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Наталія КОНДРАТЕНКО

Підпис голови разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 93.035.2025 / ID 9889
Наталії КОНДРАТЕНКО засвідчую.
Перший проректор Майя НІКОЛАЄВА

